



«جوان» ظرفیت‌های اقتصادی و وضعیت تجاری عمان و ایران را واکاوی می‌کند

ظرفیت‌های اقتصادی عمان قربانی نگاه جزیره‌ای مسؤلان

عمان کشوری امن برای سرمایه‌گذاری بوده و رتبه شاخص فضای کسب و کار آن ۴۸ است



روابط تجاری ایران و عمان به‌رغم روابط پایدار سیاسی دو کشور مطلوب نیست و غالباً قربانی «نگاه جزیره‌ای» مسؤلان و نبود نگاه راهبردی در مسائل اقتصادی شده‌است، به طوری که بخش‌های مختلف اقتصادی کشورمان با نگاه کوتاه‌مدت صرفاً درصد سبیری کردن آیام جسیبندگی خود به میز مدیریت هستند و به دلیل همین نبود نگاه راهبردی و بلندمدت، فرصت‌ها به راحتی ضایع و خسبران و زیان آن نصیب مردم کشورمان می‌شود. بی‌توجهی به ظرفیت‌های سیاسی و اقتصادی بنسدر چابهار و سواحل مکران فقط یکی از هزاران دسته‌کل اقتصادی مسؤلان رنگارنگ حوزه اقتصاد در ادوار مختلف‌است. روزگاری امارت خود را به‌عنوان منطقه‌امیز اقتصادی معرفی کرده‌بود و به‌همین دلیل سرمایه‌گذاران مختلف‌از جمله ایرانی‌ها، آنجا را به‌عنوان مقصد اصلی سرمایه‌گذاری انتخاب می‌کردند، اما «حسابه غلط» امارت و پیروی از سیاست‌های دیکته‌شده آنچه «ئتلاف سعودی علیه یمن» نامیده می‌شود، باعث شد مساجدان وطن دوست یمنی با استناد به اصل پذیرفته شده «اقدام مقابل»، امنیت شیخ‌نشین امارات را در هم بگویند و «منازب منطقه امن اقتصادی» را از این کشور پیرو بگیرند، به طوری که صرفاً چند اقدام جزئی علیه فرودگاه‌های امارات نشان داد این اتاق شیشه‌ای شکننده‌تر از آن است که به کشور مقاومی چون یمن سنگ‌پربانی کند و از عواقب صاعقه‌وان آن در امان باشد. بنابراین با تخریب چهره امارات به عنوان «منطقه امن اقتصادی»، کشور عمان به‌عنوان منطقه امن برای سرمایه‌گذاری و تجارت مطرح شده‌است و عقبه سیاسی این کشور نیز نشان داده، منطقه امنی برای سرمایه‌گذاری است چه آنکه رهیافت مسقط معمولاً بی طرفی در منازعات بین‌المللی و بلکه تلاش برای رفع بحران‌هاست. ریشه انعقاد قرارداد موسوم به برجام نیز در همین رویکرد عمان مستتر بوده و شرح کامل آن در خاطرات اتای کبر صالحی وزیر امور خارجه وقت کشورمان شرح شده‌ است. البته هم‌اکنون نیز عمان با شوک‌درمانی درصدا احیای چشم نیمه‌جان برجام است ولی طبعاً این اقدامات و تلاش‌ها همیشه با وجود واگر تأمین منافع ملی کشورش ایجاب کند، شاهد پارادایم شیفت در رهیافت سیاست خار‌جی عمان خواهیم بود. بنابراین آنچه مهم است اینکه باید از ظرفیت موجود به خوبی استفاده شود. حداقل سه‌فاکتور برای بهبود روابط سیاسی و به تبع روابط اقتصادی تهران- مسقط وجود دارد. نخست آنکه عمان به لحاظ تاریخی خود

رامدییون ایران درباره نجات از گسستگی جغرافیایی پیرو یک درگیری داخلی می‌داند، دوم آنکه جمعیت شیعیان عمان هر چند کم هستند، ولی «قلیت کیفی» بوده و تأثیرگذاری زیادی حداقل در ساتاری اقتصادی عمان دارند (با تابعیت آن کشور) با سرمایه خوبی حضور دارند. مهم‌تر از این سه موضوع طبیعی، در کس‌نخت و جایگاه جمهوری اسلامی ایران برای مقامات عمان است، به طوری که این حقیقت را دریافته‌است که جمهوری اسلامی ایران نه تنها تهدیدی برای کشورهای همسایه نیست، بلکه به دلیل موقعیت سیاسی- جغرافیایی از اهمیت بالایی برای ارتباط داشتن بر خوردار است. جمع این موارد ضرورت طراحی برنامه‌های راهبردی و بلندمدت در ارتباط با کشورهای همسایه از جمله عمان را یادآوری می‌کند که طبق اصل توسعه چندجانبه‌گرای قابل تعریف و اقدام است و صرفاً دوراندیشی و

اراده می‌خواهد.

■ **ارتکیب تجارت‌های ایران و عمان**

سیدروح‌الله لطیفی سخنگوی پیشین گمرک به «جوان» می‌گوید: «تا ۱۰۲ هدی امسال، ۲ میلیون و ۵۱۸ هزار ۸۶۸ تن کالا به ارزش ۸۶۸ میلیون و ۵۹۳ هزار و ۸۷۷ دلار صادرات به عمان داشتیم

و در مقابل ۸۱۰ هزار و ۴۴۴ تن کالا به ارزش ۵۹۶ میلیون و ۲۹۸ هزار و ۲۴۵ دلار از این کشور واردات انجام دادیم.» وی تراز تجاری ایران و عمان را مثبت ارزیابی می‌کند و می‌افزاید: «محصولات کشاورزی، مواد غذایی، محصولات فولادی، آهنی و سایر آلیاژها عمده کالاهای صادراتی به عمان است. حجم صادرات محصولات کشاورزی و غذایی از ابتدای سال تا ۱۰ ت ماه (طی ۲۸۶ روز) به عمان حدود ۱۲۸ هزار تن معادل ۴۹ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار بود.» به گفته لطیفی «حدود ۳۸۵ هزار دلار دارو، ۳۷۱ میلیون دلار محصولات معدنی و مشتقات نفتی و انواع کود، ۳۵۱ میلیون و ۶۵۶ هزار دلار محصولات آهنی، ۵۲۰ هزار دلار گلاب، ۹۸ هزار دلار شونیده و انواع میل، لوازم آشپزخانه، ماشین آلات و محصولات شیمیایی و…» از جمله کالاهای صادراتی ما به عمان از ابتدای سال جاری بود. عضو کمیسیون تجارت خارجی بین‌الملل خانه صنعت، معدن و تجارت ایران خاطر نشان می‌کند: «بای، ذرت دامی، جو، دانه سویا، روغن پالم، زغال سنگ، ماشین آلات، بُردهای الکتریکی، مواد شیمیایی، لوازم بدکی و قطعات منفضله خودرو، حشره کش و… از جمله کالاهای وارداتی ایران از عمان است.» به گفته لطیفی، عمان فرصت خوبی برای «صادرات مجدد» دارد و باید چنین ظرفیت‌هایی مورد توجه بیشتر قرار گیرد و با نگاه راهبردی و غیر جزیره‌ای به تأمین بیش از پیش منافع ملی همی گمارده شود.

■ **وضعیت دیپلماسی اقتصادی ایران و عمان**

همچنین محسن شرافتی نیکارشناس اندیشکده دیپلماسی اقتصادی دانشگاه امام صادق (ع) به «جوان» می‌گوید: «سلطنت عمان، کشوری با قدمت ۱۴ هزارساله همسایه جنوبی جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود که دارای مرز مشترک آبی هستند. سیاست همسایگی جمهوری

اسلامی ایران و سلطنت عمان به دلیل ویژگی‌های ژئوپلیتک، سیاسی و امنیتی دو کشور حائز اهمیت است. هم‌مرز بودن دو کشور در محدوده سواحل مکران(دریای عمان، و تنگه هرمز بخشی از امنیت و اقتصاد دو کشور را به یکدیگر وابسته ساخته‌است. در همین راستا بررسی روابط اقتصادی ایران و عمان به دلیل تبیین الگوی برای مناسبات اقتصادی دو کشور که باعث تقویت روابط سیاسی نیز گردد از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.»وی می‌افزاید: «تولید ناخالص داخلی این کشور ۵۱۱ میلیون نفری برابر با ۷۶۴۱ میلیارد دلار است که کالاهای صادراتی مهم عمان شامل نفت خام، صادرات مجدد کالا، ماهی، فلزات و پارچه است و کالاهای وارداتی مهم آن نیز شامل ماشین‌آلات و تجهیزات حمل و نقل، مواد غذایی و روغن صنعتی است. براساس آمار سازمان توسعه تجارت از رش کل تجارت دو کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با ۲۰۲۳،۴۳۰،۸۵۵،۱۳۰ دلار می‌باشد که ارزش تجارت از نظر وزنی بالغ بر ۳۳۰۰ است. در سال مورد بررسی میزان صادرات ایران به عمان برابر با ۶۹۴،۶۱۳،۹۰۶ دلار و واردات از این کشور برابر با ۶۱۳،۹۴۰،۳۹۶ دلار است که از این‌رو تراز تجاری

کشورمان با عمان ۸۰۰ میلیارد دلار مثبت است.»

■ **عمان بازار مناسب برای صنایع غذایی ایران**

شرافتی نیا تصریح می‌کند: «عمان بیش از ۹۰ درصد از مواد غذایی خود را از خارج از کشور تأمین می‌نماید، با توجه به مرغوبیت مواد غذایی ایران و از طرفی علاقه زیاد مردم عمان نسبت به ایرانیان و کالاهای ایرانی که علاوه بر مرغوبیت دارای قیمت‌های رقابتی نسبت به مشابه آنها از دیگر کشورهاست، بنابراین بستر مناسبی برای افزایش صادرات این نوع کال به عمان وجود دارد. از سوی دیگر از جمله اقلام مهم وارداتی از عمان به کشورمان می‌توان به انواع خودروی سواری و ترستی، عطر، لوازم آرایشی، انواع لباس، حیوانات و استعمار انگلستان به دو قسمت تقسیم شد و

■ **فرصت‌های سرمایه‌گذاری در عمان**

این کارشناس دیپلماسی اقتصادی می‌گوید: «عمان کشوری امن برای سرمایه‌گذاری است و رتبه شاخص فضای کسب و کار این کشور ۴۸ است. این در حالی است که رتبه ترکیه ۶۹ کویت ۱۰۴ و پاکستان ۱۱۰ است. ترم در عمان نیز ۳ درصد است و نرخ سود تسهیلات بانکی در این کشور نیز پایین است. عمان هم خود بازار مهم و ویژه‌ای بین

پنج‌شنبه ۶ بهمن ۱۴۰۱ | ۴ رجب ۱۴۴۴ |

عمان و آمریکا همچنین عمان و سنگاپور امضا شده که براساس آن تعرفه بین عمان و ایسن کشورها صفر است. بنابراین از عمان می‌توان به‌عنوان راهی برای ورود ارزان‌تر کالاهای ایرانی به این دو کشور استفاده کرد و شاهد نفوذ عماتی و ایرانی می‌توانند ارتباط عمان و کشورهای CIS را توسعه دهند که نتیجه آن، افزایش سهم ترانزیت و روابط تجاری ایران خواهد بود. تجار ایرانی به پایگاه‌هایی در کشورهای دیگر نیاز دارند. در اغلب کشورهای همسایه، ثبت شرکت خارجی غیر ممکن یا بسیار سخت است. در عمان، ایرانی‌ها به راحتی می‌توانند شرکت ثبت کنند. در مناطق آزاد عمان می‌توان با صددرصد سهام خارجی، شرکت ثبت کرد. در سرزمین اصلی نیز همین شرایط، صرفاً برای ایرانی‌ها وجود دارد. البته فعالان اقتصادی دیگر کشورهای می‌توانند با حداقل ۳۰ درصد شراکت با عمانی‌ها، شرکت ثبت کنند. این عدد در امارات ۵۱ درصد است. ثبت شرکت در عمان کار ساده‌ای است و نیاز به طی مسیر اندازی پیچیده ندارد. در مناطق آزاد همه مراحل ثبت شرکت و اخذ اقامت را از هزینه مناسب انجام می‌دهید. همچنین برای شرکت‌های ایرانی که قصد ثبت شرکت در کشور اصلی با صددرصد سهام ایرانی را دارند، مراحل ثبت از سوی سازمان توسعه سرمایه‌گذاری و صادرات

عمان (اژاره) در زمان بسیار کم فقط برای شرکت‌های معتبر ایرانی که توسط اتاق مشترک معرفی شوند، انجام خواهد شد. در حوزه سرمایه‌گذاری، شرکت‌های عمانی به حضور در ایران علاقه مند هستند و الا ن برخی از آنها حضور دارند.»

■ **آمادگی بانک‌های عمان**

کارتشناس دیپلماسی اقتصادی

■ **برای ارائه تسهیلات**
شرافتی نیا خاطر نشان می‌کند: «بانک‌های عمان آماده‌ارائه تسهیلات بانکی ۲۵۰ تا ۷۰ درصدی به پروژه‌هایی هستند که ایرانیان در عمان سرمایه‌گذاری کنند. با توجه به دانش فنی و توانمندی‌هایی که در ایران وجود دارد، می‌توان با این کشور مشارکت کرد که نتیجه آن، صادرات مواد اولیه ایران و همچنین صادرات خدمات فنی و مهندسی خواهد بود. دولت عمان در سال ۲۰۱۵ طرحی ارائه کرده که به موجب آن اقتصاد عمان به اقتصادی کاملاً غیرنفتی بدل می‌شود و نفت و درآمد صنایع نفتی جای خود را به دیگر صنایع خواهند داد که برای اجرای این طرح اقدام به فراهم کردن بستر مناسب برای جذب سرمایه‌های خارجی در بخش‌های غیرنفتی اقتصاد کرده‌است. دولت عمان به منظور افزایش سطح سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در بخش‌های غیرنفتی کشور شرایطی فراهم کرده که انگیزه سرمایه‌گذاران برای حضور در این بستر اقتصادی بیشتر شود.»

■ **محمورهای پیشنهادی همکاری اقتصادی دو کشور**

کارتشناس اندیشکده دیپلماسی اقتصادی درباره محورهای پیشنهادی همکاری بیشتر اقتصادی ایران و عمان تصریح می‌کند: «این موضوع در چند حوزه قابل ارزیابی است:

۱. مزیت نسبی کشور عمان و منطقه جنوبی ایران در صنعت شیلات؛ شیلات یکی از مهم‌ترین حوزه‌هاست. عمان و ایران دارای شرایط منحصربه‌فردی در صنایع شیلات هستند و جالب توجه اینجاست که گسترش صنایع شیلات در دو کشور با غفلت روبه‌رو شده‌است. ایران علاوه بر توان بالای تولید ماهی‌های دریاچه‌ای در شمال کشور در جنوب نیز همچون عمان می‌تواند از موقعیت خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند برای ماهیگیری استفاده کند. عمان در سال ۲۰۱۵ میلغی بالغ بر ۱۱۰ میلیون دلار از بانک جهانی جهت تقویت ناوگان ماهیگیری و نوسازی اسکله‌های ماهیگیری خود وام دریافت کرده‌است.

۲. همکاری در حوزه‌های مختلف انرژی: عمان منابع نفت و گاز محدودی در خلیج فارس دارد و در این زمینه دچارضعف‌های فراوانی است. به همین دلیل برای جبران نیازمندی‌های انرژی خود به همسایگانش نیازمند است. عمان در حال حاضر، بخشی از نیاز گاز خود، را از طریق خط لوله‌ای که از قطر آغاز می‌شود و با عبور از امارات متحده عربی به این کشور می‌رسد، تأمین می‌کند. مسائل و اختلافات سیاسی و مرزی دو کشور عمان و امارات عربی متحده باعث شده‌است تا عمان این خط لوله را محل امنی برای تأمین نیازهای بلندمدت خود نناند. امارات می‌تواند از این طریق به اعمال فشار بر عمان بپردازد. عمان به دنبال حل این مشکل تنها از یک طریق می‌تواند اقدام نماید و آن ۳۴ میلیارد دلار واردات، پس یک بازار حدوداً ۸۰ میلیارد دلاری و بالقوه‌ای است اما نکته‌ای که وجود دارد موانعی است که ناشی از خودتدریمی‌های داخلی است. در کنار این موضوع عدم حمایت از شرکت‌های حمل‌بخش خصوصی می‌تواند آسیب‌زننده باشد. شرکت‌های حمل‌بخش خصوصی برای اینکه بتوانند حجم خط مستقیم را داشته باشند، نیاز دارند دولت و سازمان توسعه تجارت و بانک‌ها نیز در حوزو همکاری کنند. به تخصیص یارانه‌های حمل به شرکت‌های کشتیرانی بخش خصوصی اقدام کنند.

■ **رویکرد مثبت دولت**

خوب‌بینانه رویکرد دولت در دوره جدید برای رفع موانع بسیار رویکردی مثبت است و در واقع هرگونه تسهیلات حمایتی را در جهت تسهیل روابط اقتصادی بین دو کشور دنبال و هرگونه موانع را رفع می‌کند و همین تعامل مثبت بین اتاق مشترک بازرگانی ایران و عمان به عنوان متولی بخش خصوصی ایران در عمان و سیاستگذار باعث شده است شاهد این حجم از روابط اقتصادی بین دو کشور باشیم. البته ممنوعیت‌های مستمر صادراتی باعث می‌شود بخش خصوصی نتواند تعهدات خود را که ناشی از قراردادهای صادراتی است به خوبی ایفا کند و این مسئله موجب بی‌اعتمادی تجار عمانی شده‌است و باعث جایگزینی ایران با کشورهای هدف خواهد شد. از طرفی بحث‌های قیمت‌گذاری دستوری سبب می‌شود کالای صادراتی ایران بسیار گران‌تر باشد.

منطقه‌ای راه به دنبال خواهد داشت.

نظام اقتصادی اسلام

طبعاً رهبافت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «نه شرقی، نه غربی» درباره همه ساحت‌ها از جمله اقتصاد صدق می‌کند. نفی نظام‌های اقتصادی نئولیبرالیسم و کمونیسم با پشتوانه «نظام اقتصادی اسلام» است. اما این نظام آنطور که باید، معرفی و مورد توجه قرار نمی‌گیرد. از این جهت در سلسله مطالبی کتاک «فلسفی به نظام اقتصادی»، مجموعه یادداشت‌های متفکر شهید استاد مرتضی مطهری را بازخوانی می‌کنیم.



ایراد نظریه ارزش کار

نظریه «ارزش هر چیز مساوی کاری است که صرف تولید آن چیز شده‌است» نقش فعال طبیعت را که قادر است دهها و بلکه صدها برابر کاری که صرف آن می‌شود، تولید کند و به تعبیر قرآن شریف: *كَمْثَلِ حَبَّةِ آبْنَتَبْتُ سَعْعَ شَنَابَلِ فِي كُلِّ مَسْبُئَلَةٍ مَائَةً حَبَّةٍ* را مورد غفلت قرار داده‌است. حداکثر این است که نظریه خاسته، کارخانه، کفش، کلاه و غیره صادق باشد؛ در باره طبیعت زنده صادق نیست. طبیعت زنده- همان طوری که فیزیولوگرات‌ها گفته‌اند- بیش از مقداری که صرف آن می‌شود نتیجه و بار می‌دهد. خصوصاً شاهکارهای طبیعت. آیا می‌توان گفت لزوماً ارزش گوشتی که در بدن یک کزه اسب یا اسب قیمتی هست معادل است با کاه و جو و علفی که حیوان خورده‌است؟ این درست مثل این است که بگوییم ارزش یک انسان زیبا و یک چشم و ابرو و چهره دلربا معادل است با کاه خرجی که صرف تولید آن شده‌است. در صورتی که بنسدر حاضر است میلیون‌ها ریال صرف آن کنند و اگر مانند خواجه حافظ بی‌پول باشد بگوید: «شهری است پرکرشمه و خیون با شش جهت / چیزی نیست ورنه خردیار هر ششم/ شیراز منهد لب لعل است و کان حسن / من جوهری مفلس از این رو مشوشم» و به همین دلیل - همان طوری که قبلاً گفتیم- هرگز نمی‌توان گفت ارزش نیروی نظر معادل خرگی است که صرف تولید آن شده‌است. معادل نظر «ارزش کار» ناچار باید ارزش واقعی نیروی کارگر را معادل حداقل زندگی او دانست و الا قاعده کلی «ارزش کار» درباره این کالای به‌خصوص یعنی نیروی کار بهم می‌خورد. پس ناچار باید قانون مفرع را که مالتوس و دیگران به‌است و تأیید کرده‌اند آقایان با قانون عادلانه بنانند؛ چیزی که هسته مدعی هستند که در این میان یک اضافه ارزش می‌جوشد که محصول کار عمل فرما نیست و کار فرما آن را می‌برد. جرم کارفرما به عقیده آقایان این نیست است که مزد کارگر را کمتر از میزان واقعی می‌پردازد، جرم این است که اضافه ارزش را می‌چنان‌که ارزش کارفرما یا نظام و استثمارگر ارزش محصول چیزی است که به عقیده آقایان، کارفرما به نرخ عادلانه آن را خریده‌است، چرا باید کارفرما یا نظام و استثمارگر دانست؟ اگر شخصی فی‌المثل گاو یا سگوسفندی را به قیمت دو برابر خود بخرد و از نیروی تولید بچه و شیر اینها بیش از مقدار کاری که صرف تولید اینها کرده‌است سود ببرد، باید او را مفت‌کاری و ظلام دانست؟!

نگاره



پر توها در خدمت درمان

از پر توها برای درمان انواع بیماری‌ها، تومورها و سرطان‌ها استفاده می‌شود؛ کاربرد دیگر آنها در زمینه تشخیص انواع بیماری‌هاست و کاربرد سوم فناوری هسته‌ای و پر توها در زمینه استریل کردن تجهیزات پزشکی است. بنابراین باید گفت فناوری هسته‌ای در حوزه پزشکی دارای سه کاربرد بسیار مهم تشخیص، درمان و نیز استریل کردن تجهیزات پزشکی است. در بحث درمان به دورش از فناوری هسته‌ای استفاده می‌شود. نخست آنکه پر توها از بیرون بدن به موضع تأییده می‌شود و این پروانه به مبدیترین و تحت نظر پزشک متخصص انجام می‌شود. مدل دیگر این است که پر توها درون بدن به‌وجود می‌آیند یا کشته می‌شوند که عمدتاً در روش دوم از رادیو داروها استفاده می‌شود. همچنین در روشی که موسوم به «پراکی تریای» است، چشمه‌های پر تو داخل تومور و مناطق سرطانی به اصطلاح کاشتنده و مواد پر توزا باعث نابودی سلول‌های سرطانی و تومورهای‌شود.



سهم ناچیز برق هسته‌ای در سید انرژی

نخستین نیروگاه اتمی دنیا با توانایی تولید برق در سال ۱۹۵۰ فعالیت خود را آغاز کرد و اکنون ۴۴۰ رآکتور اتمی در سراسر دنیا در زمینه تولید برق اتمی فعال هستند؛ برای نمونه ۷۰ درصد از برق مصرفی در فرانسه ناشی از فناوری هسته‌ای است، همچنین بلژیک و مجارستان حدود ۷۰ درصد از برق مصرفی خود و ژاپن نیز حدود ۲۵ درصد از برق مورد نیاز خود را از طریق برق هسته‌ای و نیروگاه‌های اتمی تأمین می‌کنند. در کشور ما، نیروگاه اتمی بوشهر به‌عنوان تنها نیروگاه اتمی ایران فعال است و حدود یک درصد برق مورد نیاز کشور را تولید و تأمین می‌کند. این مسئله در حالی است که مصرف برق در کشور حدود ۷۵ هزار مگاوات برآورد شده‌است و سهم یک درصدی برق هسته‌ای نشان می‌دهد سهم ناچیزی در سید انرژی کشور دارد.